Lietas Nr. C18033715
Lietas arhīva Nr. CA-0152-16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2016.gada 10.maijā

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese L.Mežale,
tiesneši V.Sokolova, I.Stivriņš
ar tiesas sēdes sekretāri D.Somu,

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Krāslavas rajona tiesas 2015.gada 28.decembra spriedumu /pers. C/ prasībā pret /pers. A/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

/pers. C/ 2015.gada 18.jūnijā cēla tiesā prasību pret /pers. A/par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam (lietas 4.-5.lapa).

Prasībā norādīts, ka prasītājas un atbildētāja laulība reģistrēta 2013.gada 1.jūnijā Lielbritānijā, Telfordas pilsētā, Vellingtonas reģistrācijas ofisā, reģistrācijas Nr.TL491666. Laulībā 2013.gada 28.jūlijā piedzima meita /pers.F/, kura no dzimšanas atrodas prasītājas atsevišķā aizgādībā un aprūpē, jo atbildētājs faktiski nekad par meitu nav rūpējies.

Jau kopdzīves sākumā atbildētājs parādīja savu ģimenes attiecībām neciešamu raksturu un uzsāka kopdzīvi ar citu sievieti, atstājot prasītāju un bērnu bez iztikas līdzekļiem, tāpēc prasītāja 2014.gada novembrī bija spiesta atgriezties Latvijā.

No 2014.gada novembra mēneša prasītāja nav saņēmusi no atbildētāja nekādu materiālu palīdzību meitas uzturēšanai. Prasītāja pati nestrādā, ienākumu un īpašumu prasītājai nav, ir tikai izdevumi, kas saistīti ar dzīvokļa īri un bērna uzturēšanu.

Atbildētājs strādā uzņēmumā, kas nodarbojas ar sadzīves priekšmetu izgatavošanu. Atbildētāja darba vietā ir noteikta pastāvīga darba alga 1 380 angļu sterliņa mārciņas jeb 1 876,30 *euro*, tāpēc prasītāja uzskata, ka atbildētājs ir spējīgs meitai ik mēnesi dot uzturlīdzekļus 800 *euro* apmērā.

Pamatojoties uz Civillikuma 179.pantu, prasības pieteikumā lūdza piedzīt no atbildētāja prasītājas labā uzturlīdzekļus meitas /pers. F/ uzturēšanai ik mēnesi 800 *euro* līdz meitas pilngadībai vai pušu materiālā stāvokļa izmaiņām.

Atbildētājs /pers. A/ Civilprocesa likuma 148.panta otrai daļai atbilstošu rakstveida paskaidrojumu tiesā nav iesniedzis. Elektroniskajā sarakstē ar tiesu, norādījis, ka prasību neatzīst, uzskata, ka viņam nav jāmaksā bērna uzturlīdzekļi prasītājai, jo viņa bez atbildētāja piekrišanas ir aizvedusi viņu kopīgo bērnu uz Latviju.

Ar Krāslavas rajona tiesas 2015.gada 28.decembra spriedumu /pers. C/ prasība apmierināta daļēji, proti, tiesa piedzina no /pers. A/ /pers. C/ labā uzturlīdzekļus meitas /pers. F/ uzturēšanai ik mēnesi 400 *euro* apmērā, sākot ar 2015.gada 28.decembri līdz bērna pilngadībai vai pušu materiālā stāvokļa izmaiņām; piedzina no atbildētāja valsts labā valsts nodevu 426,74 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 32,96 *euro* (lietas 63.-64.lapa).

Spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

Pirmās instances tiesa, izvērtējot lietas materiālus, konstatēja, ka 2013.gada 28.jūlijā dzimušās /pers. F/ vecāki ir /pers. A/ un /pers. C/; aizgādību pār pušu nepilngadīgo meitu ikdienā īsteno prasītāja /pers. C/.

Tiesa, atbilstoši Civillikuma 177.panta ceturtajai daļai, 179.panta pirmajai un otrajai daļai, Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmajai daļai, Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai un judikatūrā paustajām atziņām, secināja, ka lai noteiktu piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, tiesai, izvērtējot lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar pušu paskaidrojumiem, ir jānoskaidro, kāda ir bērna uzturam nepieciešamā summa, lai vislabāk nodrošinātu bērna intereses; jāizvērtē vecāku mantas stāvoklis un spēja šādu summu segt (vecākiem bērni jāapgādā atbilstoši katra ienākumiem un mantas stāvoklim); bērna uzturam noteikto summu jāsadala proporcionāli katra vecāka mantiskajam stāvoklim, ievērojot katra vecāka ieguldījumu bērna uzturēšanai. Uzturlīdzekļu sniegšanas pienākums primāri saistīts ar vecāku mantas stāvokli un spēju uzturēt, lai, nosakot uzturlīdzekļu apmēru, maksimāli tiktu nodrošinātas bērna intereses. Likumdevējs nav ierobežojis nosakāmo uzturlīdzekļu apjomu, izņemot minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam.

Izvērtējot prasības pieteikumā norādīto ar bērna uzturēšanu saistīto izdevumu aprēķinu, prasītājas tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, kuros prasītāja pamato pieprasīto uzturlīdzekļu apmēru ar bērna uzturēšanai nepieciešamo izdevumu apmēru, kas mēnesī, pēc prasītājas ieskata, veido vismaz 810 *euro*, ieskaitot izdevumus par mājokli, pārtiku, apģērbu, higiēnas precēm, veselības aprūpi, bērnudārzu un rotaļlietām, tiesai radās šaubas par atsevišķu prasītājas norādīto izdevumu samērīgumu. Proti, tiesa atzina, ka izdevumi apģērba iegādei 100 *euro* apmērā, izdevumi pamatbarības 200 *euro*, sulas un augļu 100 *euro*, kā arī izdevumi rotaļlietu iegādei 100 *euro* apmērā ik mēnesi nav pamatoti.

Nosakot bērna uzturam nepieciešamo piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, pirmās instances tiesa ņēmusi vērā, ka bērna intereses ir primāras, tāpēc vecākiem ir jārēķinās ar to, ka viņu personīgie izdevumi dzīves kvalitātes uzlabošanai samērojami ar bērna vajadzībām, taču piedzenamais uzturlīdzekļu apmērs ir samērojams ar bērna vecāku mantisko stāvokli un ienākumu līmeni.

Tiesa, pārbaudot prasītājas mantisko stāvokli, konstatēja, ka prasītāja nestrādā, nav Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras uzskaitē kā pakalpojumu saņēmēja, viņai nepieder nekustamie īpašumi un transportlīdzekļi.

Tiesa, pārbaudot atbildētāja materiālo stāvokli, konstatēja, ka atbildētāja /pers. A/, saskaņā ar darba dēvēja /nosaukums/ izziņu, vidējie neto ienākumi no 2015.gada aprīļa līdz 2015.gada septembrim bija 1 379,90 angļu sterliņu mārciņas mēnesī jeb 1 874,37 *euro*. Citu pierādījumu par

atbildētāja mantisko stāvokli nav.

Izvērtējot lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus, kas raksturo abu pušu mantisko stāvokli, ņemot vērā tos aprēķinā iekļautos izdevumus, kas ir nepieciešami un atbilstoši gandrīz divarpus gadus vecumu sasnieguša bērna pamatvajadzību apmierināšanai, tiesa atzina, ka atbildētāja mantiskais stāvoklis un ienākumu līmenis ļauj viņam ik mēnesi nodrošināt bērnam uzturlīdzekļus 400 *euro* apmērā. Līdz ar to tiesa atzina par pamatotu no atbildētāja /pers. A/ prasītājas /pers. C/ labā piedzīt uzturlīdzekļus meitas /pers. F/ uzturam 400 *euro* apmērā ik mēnesi, sākot no 2015.gada 28.decembra līdz bērna pilngadības sasniegšanai, pārējā daļā prasību par 400 *euro* piedziņu noraidot.

Tiesa, saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta b) apakšpunktu, 35.panta pirmās daļas 3.punktu, 40.panta pirmo daļu, 42.panta pirmo daļu, 39.panta pirmās daļas 5.punktu, piedzina no atbildētāja valsts labā valsts nodevu par prasību par uzturlīdzekļu piedziņu 426,74 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus par tulkošanu 26,79 *euro*, ar tiesas pavēstu un citu dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītos izdevumus 6,17 *euro*.

Prasītāja/pers. C/ iesniedza tiesā apelācijas sūdzību par šo Krāslavas rajona tiesas 2015.gada 28.decembra spriedumu, norādot, ka pārsūdz spriedumu daļā, ar kuru noraidīta prasība par 400 *euro* piedziņu bērna uzturam (lietas 66.-67.lapa).

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

Apelātore uzskata, ka atbildētājs ir spējīgs maksāt uzturlīdzekļus bērna uzturam 800 *euro* apmērā, jo viņa ikmēneša ienākumi ir 1 874 *euro*.

Prasītāja uzsver, ka ceļot prasību, viņa nav norādījusi visus faktiskos izdevumus bērna uzturēšanai, tāpēc pirmās instances tiesa nonāca pie nepareiza secinājuma, ka viņas izdevumi bērna uzturam sastāv tikai no 200 *euro* bērna pamatpārtikai, 100 *euro* augļiem un sulām, 100 *euro* rotaļlietām. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka prasītāja izdevumu aprēķinā bija norādījusi arī izdevumus apģērba iegādei 300 *euro* apmērā un izdevumus par dzīvokļa īri, komunālajiem pakalpojumiem, telefonu, kas kopā sastāda mēnesī 162 *euro*.

Turklāt prasītāja uzsver, ka viņa nestrādā, jo kopj bērnu, līdz ar to viņas prasība par uzturlīdzekļu piedziņu 800 *euro* apmērā no atbildētāja ir pamatota.

Norāda, ka pirmās instances tiesa nepamatoti piedzinusi uzturlīdzekļus no 2015.gada 28.decembra, t.i., no sprieduma pasludināšanas dienas, jo tiesai bija jāpiedzen uzturlīdzekļi no prasības celšanas dienas.

Ņemot vērā minēto, apelācijas sūdzībā lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja prasītājas labā uzturlīdzekļus meitas /pers. F/ uzturēšanai ik mēnesi 800 *euro* sākot no 2015.gada 18.jūnija (dienas, kad celta tiesā prasība) līdz meitas pilngadībai vai pušu materiālā stāvokļa izmaiņām.

Noskaidrots, ka prasītāja /pers. C/ uz tiesas sēdi nav ieradusies, laikus nav ziņojusi par neierašanās iemesliem un nav lūgusi izskatīt lietu viņas prombūtnē.

Noskaidrots, ka pavēste par tiesas sēdi prasītājai nosūtīta ieraksta sūtījumā 2016.gada 10.februārī uz viņas deklarēto dzīvesvietas adresi (lietas 93.lapa). Konkrētajā gadījumā ierakstīta sūtījumā nosūtot prasītājai pavēsti uz viņas deklarēto adresi, Civilprocesa likuma 56.panta sestās daļas un 56.^{1}panta izpratnē sāk darboties prezumpcija, ka tiesa ir izpildījusi savu pienākumu paziņot izsaucamajai personai par lietas izskatīšanas laiku un vietu. Ņemot vērā, ka par tiesas sēdes vietu un laiku prasītājai paziņots Civilprocesa likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā, tad saskaņā ar šā likuma 156.panta pirmās daļas noteikumiem lietu var izskatīt bez viņas klātbūtnes, jo prasītāja nav ieradusies uz tiesas sēdi bez attaisnojošiem iemesliem.

Atbildētājs /pers. A/ uz tiesas sēdi nav ieradies, nav lūdzis lietu izskatīt bez viņa klātbūtnes.

Noskaidrots, ka pavēste par tiesas sēdi atbildētājam nosūtīta ierakstītā sūtījumā 2016.gada 9.februārī (lietas 89.-92.lapa), ievērojot Civilprocesa likuma 56.^{2}panta pirmās daļas 3.punktā un 666.panta trešajā daļā noteikto kārtību. 2016.gada 3.martā tiesā saņemts pasta apstiprinājums par minētā ierakstītā sūtījuma izsniegšanu atbildētājam 2016.gada 24.februārī. Kā arī Apvienotās Karalistes kompetentā iestāde 2016.gada 4.maijā apstiprināja minēto dokumentu izsniegšanu atbildētājam 2016.gada 22.aprīlī.

Konkrētajā gadījumā ierakstītā sūtījumā nosūtot atbildētājam pavēsti uz viņa saziņai ar tiesu norādīto adresi, un saņemot apstiprinājumu par dokumenta izsniegšanu, Civilprocesa likuma 56.^{2}panta otrās daļas izpratnē sāk darboties prezumpcija, ka tiesa ir izpildījusi savu pienākumu paziņot izsaucamajai personai par lietas izskatīšanas laiku un vietu.

Ņemot vērā, ka par tiesas sēdes vietu un laiku /pers. A/ paziņots Civilprocesa likuma 56.^{2}panta pirmās daļas 3.punktā un 666.panta trešajā daļā noteiktajā kārtībā, tad saskaņā ar šā likuma 156.panta pirmās daļas noteikumiem lietu var izskatīt bez viņa klātbūtnes, jo atbildētājs nav ieradies uz tiesas sēdi bez attaisnojošiem iemesliem.

Lai arī Civilprocesa likuma 74.panta pirmās daļas 2.punkts garantē lietas dalībniekiem tiesības piedalīties tiesas sēdē, taču tikai no pašiem lietas dalībniekiem ir atkarīgs, vai viņi šīs tiesības izmantos, vai nē. Konkrētajā gadījumā, neierodoties uz tiesas sēdi, prasītāja /pers. C/ un atbildētājs /pers. A/ šīs savas tiesības nav izmantojuši.

Motīvu daļa

Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus tiesai, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka prasība par uzturlīdzekļu piedziņu ir apmierināma daļēji.

Civilprocesa likuma 426.panta pirmā daļa noteic, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās. Turklāt saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta otro daļu apelācijas instances tiesa izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā. Prasības priekšmeta un pamata grozījumi nav pieļaujami.

Tādējādi lietā izskatāms strīds par prasītājas tiesībām saņemt no atbildētāja /pers. A/ uzturlīdzekļus meitas /pers.F/ uzturēšanai ik mēnesi 800 *euro,* sākot no prasības celšanas dienas līdz meitas pilngadībai vai pušu materiālā stāvokļa izmaiņām.

Pirmās instances tiesa noskaidrojusi, ka 2013.gada 28.jūlijā dzimušās /pers. F/ vecāki ir /pers. A/ un /pers. C/, aizgādību pār pušu nepilngadīgo meitu ikdienā īsteno prasītāja /pers. C/, ar kuru bērns dzīvo /adrese A/ (lietas 6.-10.lapa).

Prasītāja nestrādā, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras uzskaitē kā pakalpojuma saņēmēja nav reģistrēta (lietas 11.lapa).

Saskaņā ar darba dēvēja /nosaukums/izziņu, /pers. A/ vidējie neto ienākumi no 2015.gada aprīļa līdz 2015.gada septembrim bija 1 379,90 angļu sterliņu mārciņas mēnesī jeb 1 874,37 *euro* (lietas 13., 50.-52.lapa).

Citu pierādījumu par prasītājas un atbildētāja mantisko stāvokli nav.

Minētie pirmās instances tiesas konstatētie fakti apelācijas vai pretapelācijas sūdzībā nav apstrīdēti un tādējādi, atbilstoši Civilprocesa likuma 430.panta trešās daļas noteikumiem, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda.

Apelācijas sūdzībā prasītāja uzsvērusi, ka bērna ikmēneša uzturēšanas izdevumus veido 810 *euro*, viņa nestrādā, kopj bērnu, līdz ar to bērna uzturēšanas nasta uzliekama tēvam, kura mantiskais stāvoklis ļauj bērnu uzturēt norādītajā apmērā.

Pirmās instances tiesā, elektroniski sazinoties ar to, atbildētājs 2015.gada 4.oktobrī paziņoja, ka piekrīt uzturēt meitu, nevis viņas māti, viņam būs kopīgs bērns ar citu sievieti, līdz ar to viņš nav spējīgs maksāt prasītājas pieprasītos uzturlīdzekļus. Atbildētājs par pirmās instances tiesas spriedumu

apelācijas sūdzību, pretapelācijas sūdzību vai paskaidrojumus par prasītājas iesniegto apelācijas sūdzību nav iesniedzis. Tādējādi pieņemams, ka atbildētājs pēc būtības piekrīt uzturlīdzekļu 400 *euro* piedziņai meitas uzturam.

Saskaņā ar Civillikuma 179.pantu vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām, mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Bērna uzturēšana, kā tas izriet no Civillikuma 177.panta ceturtajā daļā noteiktā, nozīmē ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšanu, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civilprocesa likumā ir reglamentēts, kādā kārtībā tiesa noskaidro lietā nozīmīgus apstākļus, kā arī ir izvirzītas noteiktas prasības tiesas spriedumam. Proti, tiesa spriedumu pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā (*190.panta otrā daļa*). Savukārt pierādījumus tiesa novērtē pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem (..), un tiesai spriedumā jānorāda, kādēļ tā vienam pierādījumam devusi priekšroku salīdzinājumā ar citu pierādījumu un atzinusi vienus faktus par pierādītiem, bet citus – par nepierādītiem (*97.pants*).

Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ja prasītāja vēlas piedzīt uzturlīdzekļus virs valstī noteiktā minimālā apmēra, ievērojot Civilprocesa likuma 128.panta otrās daļas 5.punktā noteikto, viņai jāpierāda nepieciešamie izdevumi un bērna reālās vajadzības. Turklāt atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta pirmajai daļai tiesai jāvērtē pierādījumi gan par bērna uzturēšanas izdevumiem un reālajām vajadzībām, gan par pušu mantas stāvokli apelācijas sūdzības izskatīšanas brīdī, tostarp arī tie pierādījumi, kas norāda uz mantas stāvokļa izmaiņām.

Noskaidrots, ka lietā iesniegts aprēķins par bērna uzturēšanas izdevumiem 810 *euro* mēnesī (lietas 12.lapa).

Civillietu tiesas kolēģija atzīst par vispārzināmu, ka bērnam uzturēšanas izdevumos iekļaujami izdevumi par ēdienu, apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem, pirmsskolas izglītības iestādes apmeklējumu u.c. izdevumi, kas veicina bērna veselīgu un normālu fizisko, intelektuālo, tikumisko, garīgo un sociālo attīstību.

Apelācijas instances tiesā prasītāja papildus pierādījumus par bērna ikmēneša izdevumiem 810 *euro* apmērā un reālajām vajadzībām nav iesniegusi.

Bērnu kopšana un audzināšana ir dabiskas vecāku tiesības, kas ir nesaraujami saistītas ar obligāti pildāmiem pienākumiem, tostarp atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmajai daļai vecākiem ir pienākums samērā ar viņu mantas stāvokli bērnu uzturēt.

Savukārt tiesām visās darbībās, kas attiecas uz bērniem, uzmanība pirmām kārtām jāvelta tam, lai vislabāk nodrošinātu bērnu intereses *(jāveicina labvēlīgi apstākļi veselīgai un normālai fiziskai, intelektuālai, tikumiskai, garīgai un sociālai attīstībai brīvības, cieņas un materiālās nodrošinātības gaisotnē)*, ņemot vērā vecāku tiesības un pienākumus *(sk. 1959.gada 20.novembra Bērnu tiesību deklarācijas 2. un 6.principu, 1989.gada 20.novembra konvenciju „Par bērna tiesībām" 3.pantu un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantu)*.

No iepriekš minētā secināms, ka uzturlīdzekļu sniegšanas pienākums primāri saistīts ar vecāku mantas stāvokli un šim stāvoklim atbilstošu bērnu nodrošinājumu, lai, nosakot uzturlīdzekļa apmēru, maksimāli tiktu nodrošinātas bērna intereses. Turklāt likumdevējs nav ierobežojis nosakāmo uzturlīdzekļu apjomu, izņemot minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam *(sk. Ministru kabineta 2003.gada 1.jūlija noteikumu Nr.348 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 1.punktu)*.

Civillikuma 178.[1]panta pirmā daļa noteic, ka, ja vecāki dzīvo šķirti, vecāku kopīga aizgādība turpinās. Tādējādi atbildētājam saglabājas pienākums nodrošināt savu bērnu ar mājokli *(sk. Civillikuma 177.panta ceturto daļu)*, tostarp proporcionāli vecāka daļai uzturlīdzekļu sadalījumā atlīdzinot izdevumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu bērna vajadzībām atbilstošu mitekli *(sk. šā sprieduma 11.punktu)*.

Civilprocesa likuma 96.panta pirmā daļa noteic, ka, ja tiesa atzīst kādu faktu par vispārzināmu, tas nav jāpierāda. Pie šādiem faktiem pieder vēstures notikumi, dabas notikumi, kā arī vispārzināmas uz pieredzi pamatotas patiesības. Jautājumu par to, vai fakts uzskatāms par vispārzināmu, izšķir tiesa. Tādējādi, tiesa var atbrīvot lietas dalībniekus no pierādījumu iesniegšanas, ja tiesa atzīst par vispārzināmu, ka bērnam uzturēšanas izdevumos iekļaujami izdevumi par ēdienu, apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem utt. Tā kā šīm empīriskām patiesībām *(uz pieredzi pamatotām patiesībām)* nav faktisku apstākļu nozīmes, bet tās ir tikai secinājumi un loģiski slēdzieni no zināmiem faktiem, tad tās pusēm nav jāpierāda, bet pati tiesa izlieto empīriskās patiesības kā loģiska slēdziena locekļus *(sal. V.Bukovskis Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933., 333.–336.lpp.)*.

Minētā sakarā Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasības par uzturlīdzekļu piedziņu pēc tā prasījuma rakstura nav iespējams precīzi, balstoties uz lietā esošiem pierādījumiem, noteikt konstantu piedzenamo uzturlīdzekļa apmēru *(medicīniskie izdevumi atšķiras atkarībā no tā, vai bērns slimo; izdevumi par mājokli atšķiras ziemas un vasaras mēnešos utt)*. Līdz ar to izdevumu pozīcijās, kuras ir mainīgas, tiesa var noteikt atlīdzību pēc sava taisnīga ieskata, kas pamatots uz visu apstākļu apsvērumu.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst par vispārzināmu, ka bērnam uzturēšanas izdevumos iekļaujami izdevumi par ēdienu, apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem, pirmsskolas izglītības iestādes apmeklējumu u.c. izdevumi, kas veicina bērna veselīgu un normālu fizisko, intelektuālo, tikumisko, garīgo un sociālo attīstību. Apelācijas instances tiesā prasītāja papildus pierādījumus par bērna ikmēneša izdevumiem 810 *euro* apmērā un reālajām vajadzībām nav iesniegusi.

Konkrētajā gadījumā apelācijas instances tiesa, izvērtējot lietā esošos pierādījumus, secina, ka vecāku mantas stāvoklis ir samērojams ar /pers. F/ uzturēšanai nepieciešamo līdzekļu apmēru 450 *euro* mēnesī, bet atbildētāja, kura ik mēneša ienākumi ir 1 874,37 *euro,* proporcionālā daļa uzturlīdzekļu sadalījumā ir nosakāma 400 *euro* mēnesī. Nosakot uzturlīdzekļu apmēru, apelācijas instances tiesa nebalstās vienīgi uz saviem subjektīviem ieskatiem, bet gan uz racionāliem juridiskiem apsvērumiem, tostarp ņem vērā un izvērtē uzturlīdzekļu noteikšanai būtiskos apstākļus un šajā daļā pievienojas pirmās instances tiesas spriedumam. Kā jau minēts iepriekš atbildētājs par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību, pretapelācijas sūdzību vai paskaidrojumus par prasītājas iesniegto apelācijas sūdzību nav iesniedzis. Tādējādi pieņemams, ka atbildētājs pēc būtības piekrīt uzturlīdzekļu 400 *euro* piedziņai meitas uzturam.

Respektīvi arī apelācijas instances tiesai rodas šaubas par prasītājas atsevišķu prasītājas norādīto izdevumu samērīgumu. Proti, izdevumi mazgadīgā bērna vajadzību apmierināšanai - apģērba iegādei 100 *euro*, pārtikas 200 *euro* (sarakstā-pamatbarība), sulas un augļu 100 *euro*, rotaļlietu 40 *euro*, par mājokli 162 *euro* (sarakstā-komunālie pakalpojumi) katru mēnesi nerodas. Piemēram, izdevumi par mājokli atšķiras ziemas un vasaras mēnešos. Turklāt līdzekļi, ko kāds no vecākiem tērē dzīvokļa īrei, visā apmērā nevar tikt attiecināti uz bērna uzturlīdzekļiem. Līdz ar to prasītājas norādītais bērna uzturam nepieciešamo izdevumu apmērs 810 *euro* ir atzīstams par palielinātu.

Pretēji apelācijas sūdzībā norādītajam, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka bērna uzturēšanas izdevumos 450 *euro* mēnesī iekļauti izdevumi par ēdienu, apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem, pirmsskolas izglītības iestādes apmeklējumu u.c. izdevumi, kas veicina bērna veselīgu un normālu fizisko, intelektuālo, tikumisko, garīgo un sociālo attīstību. Savukārt konkrētajā gadījumā Civillietu tiesas kolēģija vērtē prasītājas norādītos ikmēneša izdevumus bērna uzturam 810 *euro* kā neatbilstošus ekonomiskas ekvivalences, saprātīguma un samērīguma principam.

Saskaņā ar LR Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu, ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Katrai fiziskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā.

Iztulkojot šīs tiesību normas savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, tas ir, izmantojot

tiesību normu tulkošanas sistēmisko metodi, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīga persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā.

Tādējādi, kaut arī civiltiesiskajā likumdošanā, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, nav iekļauta norma, kas noteiktu sākuma termiņu, no kura piedzenami uzturlīdzekļi bērna uzturam tiesas ceļā, Civillietu tiesas kolēģija norāda, ka konkrētajā gadījumā pirmās instances tiesa tos nepamatoti piedzinusi no 2015.gada 28.decembra, kad lieta tika izskatīta pirmās instances tiesā.

Līdz ar to uzturlīdzekļi piespriežami no brīža, kad prasība celta tiesā, tas ir, no 2015.gada 18.jūnija, attiecīgi piedziņā ietverot summas, kuras atbildētājs maksājis labprātīgi.

Civillietu tiesas kolēģija ņem vērā, ka prasītāja īstenoja ar Civilprocesa likuma 74.panta otrās daļas 10.punktu un 413.pantu piešķirtās tiesības iesniegt apelācijas sūdzību, kurā sniedza priekšstatu par strīda faktiem, pierādījumiem, tiesību normu traktējumiem un citiem apstākļiem. Apelācijas instances tiesa, daļēji ievērojot prasītājas apelācijas sūdzības motīvus, daļēji apmierināja prasību par uzturlīdzekļu piedziņu, negrozot to apmēru, bet nosakot uzturlīdzekļu piedziņas sākumu no prasības celšanas brīža.

Civlprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam - proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu prasītāja prasībā par uzturlīdzekļu piedziņu ir atbrīvota no valsts nodevas samaksas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai, bet pārējos tiesas izdevumus uzņemas valsts.

Noskaidrots, ka par prasību par uzturlīdzekļu piedziņu 400 *euro* apmērā piedziņu ar prasības summu 4 800 *euro* (400 *euro* x 12 mēneši), ko /pers. C/ cēlusi 2015.gada 18.jūnijā, aprēķināma valsts nodeva 426,64 *euro*.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta pirmās daļas noteikumiem no /pers. A/ valsts labā piedzenama valsts nodeva par prasības iesniegšanu 426,64 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 33.panta otrās daļas 3.punktu lietā aprēķināmi ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu dokumentu piegādi pirmās instances tiesā 6,17 *euro*, par dokumentu tulkošanu pirmās instances tiesā 125,09 *euro*, kopā 131,26 *euro* (lietas 2., 22., 45., 64., 71., 75.lapa).

Tā kā /pers. C/ prasība apmierināta daļēji (par 50 %), tad atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta pirmās daļas noteikumiem no /pers. A/ valsts labā proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 65,63 *euro*, kas aprēķināti kā 50 % no 131,26 *euro*.

Ņemot vērā, ka šajā civillietā par prasījumu par uzturlīdzekļu piedziņu, /pers. C/ ir atbrīvota no tiesas izdevumiem, tad saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta prasībām, pārējos tiesas izdevumus attiecīgajā daļā uzņemas valsts.

Rezolutīva daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434.pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/dzimis /datums/, /pers. C/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus meitas /pers. F/, personas kods /personas kods/, uzturēšanai ik mēnesi 400 *euro* (četri simti *euro*) apmērā, sākot ar 2015.gada 18.jūniju līdz bērna pilngadībai vai pušu materiālā stāvokļa izmaiņām, bet pārējā daļā prasību par uzturlīdzekļu 400 *euro* apmērā piedziņu noraidīt.

Uzturlīdzekļus ieskaitīt /pers. C/ kontāNr.LV45UNLA0050020617488 AS "SEB banka".

Piedzīt no /pers. A/, dzimis /datums/, valsts labā valsts nodevu 426,64 *euro* (četri simti divdesmit seši *euro* un 64 centi).

Piedzīt no /pers. A/, dzimis /datums/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 65,63 *euro* (sešdesmit pieci *euro* un 63 centri)

Noteikt /pers. A/sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā dienas. Pēc valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksas (valsts labā) kvīts oriģināls šajā noteiktajā termiņā iesniedzams Latgales apgabaltiesā.

Valsts nodeva ieskaitāma Valsts kases, reģistrācijas Nr.90000050138, kontā Nr.LV55TREL1060190911200, BIC kods: TRELLV22, maksājuma mērķis – procesa dalībnieka personas dati.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ieskaitāmi Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, maksājuma uzdevumā norādot: saņēmēja iestāde – Valsts kase, kods – TRELLV22, maksājuma mērķis – 21499, dati lietas identificēšanai.

/pers. C/ spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas – 2016.gada 23.maija, Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā.

Viljams /pers. A/spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Civillietu departamentā kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no apelācijas instances tiesas sprieduma noraksta izsniegšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā, samaksājot drošības naudu 284,57 *euro* kontā – saņēmējs: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, reģistrācijas Nr.90000068892, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, konta Nr.LV83TREL8280010000000, ekonomiskās klasifikācijas kods: F22010010, norādot personas vai juridiskās personas datus.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja L.Mežale

Tiesnese V.Sokolova

Tiesnesis I.Stivriņš